

Sygn. akt V Pa 49/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Krzysztof Głowczyński (spr.)

Sędziowie: SSO Regina Stępień, SSR del. Adrianna Mongiałło

Protokolant star. sekr. sądowy Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2015 r. **w Legnicy**

na rozprawie

sprawy z powództwa G. S.

przeciwko (...)w L., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zadośćuczynienie i rentę wyrównawczą

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 września 2013 r.

sygn. akt IV P 35/13

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 września 2013 roku Sąd Rejonowy w Legnicy oddalił powództwo skierowane przeciwko (...)w Legnicy i (...) Sp. z o.o. w W. o zasądzenie kwoty 12 105 zł tytułem zadośćuczynienia oraz zwrotu kosztów leczenia, oraz kwoty po 600 zł tytułem renty wyrównawczej.

W uzasadnieniu wskazał, iż powódka żądania swoje wywodziła ze zdarzenia, które miało miejsce w dniu 21 września 2009r. i kierowała je do strony pozwanej - (...) Spółki z o.o. w W..

Strona pozwana - (...) Spółka z o.o. w W. prawidłowo podniosła zarzut braku legitymacji biernej w przedmiotowej sprawie, twierdząc, że nie jest i nigdy nie była pracodawcą powódki. Z dołączonych do odpowiedzi na pozew dokumentów wynika, iż z dniem 27 listopada 2008r. zarząd (...) Spółki z o.o. w W. wprowadził nową strukturę organizacyjną przedsiębiorstwa wielozakładowego (...) sp. z o.o. Każda jednostka organizacyjna stanowi odrębnego pracodawcę w rozumieniu prawa pracy i w tym zakresie prowadzi samodzielną politykę dotyczącą zatrudnienia pracowników. Funkcję osoby reprezentującej pracodawcę w poszczególnych sklepach pełnią każdorazowo dyrektorzy poszczególnych jednostek. Uprawnienia do samodzielnego podejmowania czynności z zakresu prawa pracy w stosunku do pracowników zatrudnianych przez jednostkę organizacyjną (...) sp. z o.o. mają działający w ich

imieniu dyrektorzy i kierownicy. Uprawnienia te obejmują w szczególności samodzielne zatrudnianie i zwalnianie pracowników. W tych okolicznościach Sąd nie miał wątpliwości, iż pracodawcą powódki w rozumieniu art. 3 k.p. jest hipermarket (...) w L., o czym powódka wiedziała.

Sąd nie podzielił także twierdzeń powódki, że pracodawcą jest (...) spółka z o.o. w W. z uwagi na fakt, iż wystawił ona powódce PIT-11 oraz odprowadzał składki, albowiem ,jak słusznie podkreślała strona pozwana, dokument ten wskazuje jedynie na płatnika a nie pracodawcę, natomiast o przymocie pracodawcy w rozumieniu art. 3 kp decyduje prawo do samodzielnego zatrudniania pracowników we własnym imieniu.

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy oddalił powództwo w stosunku do (...) spółka z o.o. w W. z uwagi na brak legitymacji biernej tego pozwanego.

W stosunku do dopozwanej strony pozwanej (...) również – w ocenie Sądu – powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd Rejonowy argumentował, iż swoje roszczenia powódka wywodziła ze zdarzenia z dnia 21 września 2009 roku opierając je na treści art. 444 § 1 i 2 k.c. oraz 445 § 1 k.c. a odpowiedzialność pracodawcy za doznaną szkodę wywodząc z treści art. 415 k.c. Odpowiedzialność za szkodę na zasadzie winy, jako odpowiedzialność za czyny niedozwolone, podlega ograniczeniu czasowemu poprzez regulację art. 442¹ § 1 i 3 k.c., stanowiącego, iż roszczenia te ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia(par.1) ; w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może się skończyć wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia , w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia(par 3). Powyższa regulacja, jak stwierdził Sąd Rejonowy, w myśl art. 117 k.c. wyznacza ramy czasowe dla skutecznego dochodzenia roszczeń majątkowych wynikających z czynów niedozwolonych, których przekroczenie uzasadnia oddalenie roszczenia wobec jego przedawnienia. Termin przedawnienia, co do zasady, zaczyna bieg w chwili wystąpienia zdarzenia szkodzącego.

Bezspornym było, iż zdarzenie nastąpiło w dniu 21 września 2009r., stąd roszczenie powódki uległo przedawnieniu w całości. O szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia powódka dowiedziała się bowiem już w dniu 21 września 2009r.

Powódka miała wiedzę o tryletnim terminie przedawnienia roszczeń wynikających z deliktu oraz o możliwości przerwania tego biegu przez podjęcie czynności przeciwko pracodawcy. Powódka złożyła w tym celu wniosek o zawiązanie do próby ugodowej. Wniosek skierowany został jednak przeciwko (...) Sp. z o.o. w W. a nie przeciwko pracodawcy (...). W tych okolicznościach – zdaniem Sądu – nie doszło do przerwania biegu przedawnienia w trybie art. 123 par 1 pkt 1 kc, gdyż dla osiągnięcia tego skutku konieczne jest wystąpienie z roszczeniami przeciwko właściwej osobie, a więc tej, na rzecz której biegnie przedawnienie.

W ocenie Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie nie zaistniały również podstawy do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia z powołaniem się na art. 5 kc, jak o to wносиła powódka.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w bogatej literaturze prawniczej podkreśla się, że do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia może dojść jedynie w wyjątkowych wypadkach, gdy bezczynność wierzyciela w dochodzeniu roszczenia była usprawiedliwiona szczególnymi okolicznościami. Przyjmuje się nadto, że przy stosowaniu art. 5 k.c. do instytucji przedawnienia, należy kierować się zasadami rygoryzmu, tak aby nie doszło do zbyt liberalnego odrzucenia zarzutu przedawnienia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 sierpnia 2012r., I ACa 577/12, Lex Omega, wyrok SA w Krakowie z dnia 5 maja 2010r.- III APA 4/10, Lex Omega).

Sąd I instancji nie dopatrywał się żadnych nadzwyczajnych przeszkód w zgłoszeniu przez powódkę dochodzonych obecnie roszczeń przed upływem terminu przedawnienia a tym samym nie znalazł podstaw do nieuwzględnienia skutecznego podniesionego zarzutu przedawnienia w oparciu o art. 5 k.c. Powódka od czasu wypadku, mimo trwającego w tym czasie leczenia, była w stanie zgłaszać swe roszczenia, tym bardziej, że w tym okresie bardzo aktywnie

podejmowała czynności zarówno w stosunku do pracodawcy, organu rentowego jak i w postępowaniach sądowych. Powódka jest bardzo świadomym pracownikiem, znającym swoje uprawnienia, pilnującym swoich interesów i potrafiącym dochodzić swoich praw przed różnymi organami. Potwierdza to choćby postawa powódki w latach 2010-2012 w zakresie uzyskania jednorazowego odszkodowania z ZUS-u, gdzie powódka odwołała się od jego decyzji i bardzo czynnie uczestniczyła w postępowaniu sądowym. Zdaniem Sądu za nieuwzględnieniem zarzutu przedawnienia nie przemawia również fakt, iż powódka błędnie skierowała wniosek o zawezwanie do próby ugodowej a przeciwnik wówczas nie podniósł zarzutu braku legitymacji biernej. Powódka, jak wyżej wskazywano, miała wiedzę o tym kto jest jej pracodawcą, natomiast strona pozwana (...) Sp. z o.o. w W., nie wyrażając zgody na zawarcie ugody, nie miała obowiązku wyjaśniać wówczas, co jest przyczyną odmowy zawarcia ugody.

Wyrok powyższy zaskarżyła w całości apelacją powódka, zarzucając:

I. naruszenie prawa materialnego - art. 3 k.p. poprzez przyjęcie, że strona pozwana (...) spółka z o.o. w W. nie była pracodawcą powódki, prawidłowo podniosła zarzut braku legitymacji biernej w przedmiotowej sprawie, i przyjęcie, że pracodawcą powódki był hipermarket (...) w L. mający kompetencje do samodzielnego zatrudniania pracowników (składania oświadczeń woli);

II. naruszenie prawa materialnego - art. 442¹ § 1 i 3 k.c. i 445 § 1 k.c. i art. 117 k.c. w związku z art. 300 k. p., poprzez przyjęcie, że roszczenie w stosunku do pracodawcy uległo przedawnieniu, podczas gdy dopiero w lipcu 2010 r., po badaniu diagnostycznym MR, powódka zdała sobie sprawę z ujemnych następstw zdarzenia z dnia 21.09.2009 r., w postaci doznanej uszkodzenia ciała;

III. naruszenie prawa materialnego, art. 5 k.c. poprzez przyjęcie, że strona pozwana hipermarket (...) w L. powinna korzystać z ochrony wynikającej z podniesionego zarzutu przedawnienia;

IV. naruszenie prawa procesowego, art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych o przesłuchanie świadków oraz o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych lekarzy sądowych i biegłego z zakresu BHP, przyjmując, że dowody są zbędne wobec skutecznie podniesionych zarzutów braku legitymacji biernej strony pozwanej (...) Spółka z o.o. w W. i zarzutu przedawnienia w odniesieniu do strony pozwanej (...) w L., tym samym nie dokonanie ustaleń faktycznych niezbędnych do rozstrzygnięcia zasadności dochodzonych przez powódkę roszczeń.

Formułując powyższe zarzuty powódka domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Obie strony pozwane w odpowiedzi na apelację wniosły o jej oddalenie.

Wydanym w sprawie VPa 151/13 wyrokiem z dnia 28 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy oddalił apelację powódki.

Na skutek skargi kasacyjnej G. S. od powyższego wyroku Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24 lutego 2015 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Legnicy, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

W motywach uzasadnienia wyroku Sąd Najwyższy wskazał że istotne znaczenie w sprawie miało rozumienie pojęcia pracodawcy, zwłaszcza na płaszczyźnie przyznania takiego statusu jednostce organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej. W ocenie Sądu Najwyższego, prowadzi to do konieczności badania, czy doszło do utworzenia pracodawcy rozumianego jako pracodawca wewnętrzny. Źródłem wyodrębnienia (...) w L. była uchwała zarządu z dnia 07 września 2008 r. oraz regulamin organizacyjny. Na tym tle Sąd Najwyższy wskazał, że źródło potencjalnego wyodrębnienia takiego pracodawcy nie zostało umiejscowione w akcie ustrojowym, ale w uchwale właściwego organu osoby prawnej. Sąd Najwyższy zauważył, iż w piśmiennictwie prawniczym przyjmuje się, iż organizacyjne wyodrębnienie podmiotu powinno wynikać z aktu regulującego ustrój określonego podmiotu. W przypadku spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością jest to umowa spółki. Wyodrębnienie polegać ma na stworzeniu infrastruktury technicznej niezbędnej do wykonywania pracy podporządkowanej. Stosunek pracy pociąga za sobą zazwyczaj zobowiązania o podłożu majątkowym, dlatego też wyodrębnienie organizacyjne pozostaje w związku funkcjonalnym z wyodrębnieniem finansowym. Z tego powodu tylko jednostka organizacyjna dysponująca określonym funduszem może we własnym imieniu zaciągać zobowiązania majątkowe i występować w charakterze strony stosunku pracy. Drugim, równorzędnym warunkiem jest wyodrębnienie organu zarządzającego taką jednostką, jak również upoważnienie jej do składania oświadczeń woli we własnym imieniu. Niezbędnym jest także, aby obie cechy – czyli zarówno wyodrębnienie, jak i zdolność zatrudnienia pracowników, miały rzeczywisty charakter.

Odnosząc te kwestie do ustaleń Sądu II instancji, Sąd Najwyższy odnotował, iż statusu pracodawcy (...) w L. nie dyskwalifikuje podejmowanie takich czynności jak rekrutacja pracowników, kreowanie polityki wynagrodzeń i zatrudniania, rozliczenie należności na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędu Skarbowego przez podmiot zewnętrzny. W ocenie Sądu Najwyższego, dotychczasowe ustalenia faktyczne dotyczące odpowiedzi na pytanie na czym polega samodzielność jednostki organizacyjnej osoby prawnej nie były pełne. Oprócz cechy przyporządkowania pracownika rozważania wymagała kwestia związana z realizacją płatności wynagrodzenia za pracę. Omawiane przesłanki na tle pozostałych podnoszonych w skardze kasacyjnej okoliczności dotyczących sposobu prowadzenia postępowania rekrutacyjnego, zgłaszania ofert do Powiatowych Urzędów Pracy, kształtowania wysokości wynagrodzenia czy sposobu ubezpieczenia pracowników od NNW wymagają zatem ponownej oceny przez Sąd I instancji pod kątem przypisania jednostce organizacyjnej statusu pracodawcy.

Uwidocznione problemy interpretacyjne związane z definicją pracodawcy uzasadniają podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 3 k.p., albowiem Sąd Okręgowy zastosował przepisy tego prawa do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego, a to samo w sobie uzasadnia uchylenie zaskarżonego orzeczenia.

Podzielając ustalenia Sądu II instancji w zakresie drugiego z zarzutów prawa materialnego, tj. art. 442¹ § 3 k.c. w zw. z art. 117 k.c., Sąd Najwyższy wskazał, że dowiedzenie się o szkodzie ma miejsce, gdy poszkodowany zdaje sobie sprawę z ujemnych następstw wypadku przy pracy. Nawet, gdy poszkodowany nie zna jeszcze rozmiarów szkody lub też trwałości następstw wypadku przy pracy momentem wyznaczającym początek okresu przedawnienia jest dowiedzenie się o szkodzie. Nie kwestionując ustaleń w tym zakresie, Sąd Najwyższy nie zgodził się jednak z wyrażoną w uzasadnieniach Sądów niższej instancji oceną zasadności zastosowania w przedmiotowej sprawie przepisu art. 5 k.c. Wskazując na wyjątkowość instytucji nadużycia prawa podmiotowego, Sąd Najwyższy podkreślił, że w realiach rozpoznawanej sprawy z uwagi na wątpliwości powstałe na tle „odkodowania” podmiotu posiadającego status pracodawcy, za uzasadnione należało uznać skierowane przez pracownika zawezwania do próby ugodowej pracodawcy ekonomicznego, które przerywało równocześnie bieg przedawnienia przeciwko pracodawcy wewnętrznemu w przypadku dochodzenia roszczeń uzupełniających z tytułu wypadku przy pracy. Z tego powodu powołanie się na zarzut przedawnienia było w przekonaniu Sądu Najwyższego sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i stanowiło naruszenie prawa podmiotowego.

Sąd Okręgowy mając na względzie motyw zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego oraz dokonaną w nim ocenę prawną zważył co następuje:

Apelacja wraz ze sformułowanym w niej wnioskiem o uchylenie wyroku Sądu I instancji zasługuje na uwzględnienie.

W szczególności w świetle uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego, uzasadniony jest podniesiony najpierw w apelacji a następnie także i w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 3 k.p. W tym zakresie Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd Okręgowy zastosował przepisy tego prawa do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego. Istota sprawy sprowadza się więc do poczynienia ustaleń faktycznych mających na celu ustalenie statusu pozwanego w sprawie (...) w L.. Stosownie bowiem wywodów Sądu Najwyższego, organizacyjne wyodrębnienie powinno być zakotwiczone w akcie regulującym ustrój określonego podmiotu, a więc w wypadku spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością jest to umowa. Rozpoznając ponownie sprawę Sąd pierwszej instancji przeprowadzi postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia statusu pozwanego w sprawie (...) w L..

Sąd Najwyższy przesądził, że roszczenia uzupełniające z tytułu wypadku przy pracy kierowane przez powódkę wobec pracodawcy nie są przedawnione, co implikuje konieczność ponownego merytorycznego zbadania sprawy pod kątem ustalenia ich zasadności. W związku z wyrażoną przez Sąd Najwyższy oceną – wobec braku przedawnienia roszczenia – niezbędne jest ponowne przeprowadzenie postępowania dowodowego, ocena zgromadzonego materiału oraz poczynienie na jego podstawie ustaleń faktycznych zarówno w zakresie prawidłowego określenia strony pozwanej, jak również spełnienia przesłanek dochodzonego roszczenia z art. 444 § 1 i 2 k.c. i art. 445 § 1 k.c. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 398²⁰ k.p.c., Sąd, któremu sprawa została przekazana, związany jest wykładnią prawa dokonaną w tej sprawie przez Sąd Najwyższy. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy zwróci się do pozwanej (...) Sp. z o.o. o nadesłanie umowy spółki, jako aktu regulującego ustrój spółki, z której wynikać ma organizacyjne wyodrębnienie pracodawcy.

Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał dotychczas istoty sprawy a ponadto wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.